

M. Bogosavljev, YU1SJ
(Radioamater, broj 12, 1969. strana 356 - 358)

U više navrata Redakciji našeg časopisa pisali su amateri interesujući se za takmičenja. Pitanja su se, uglavnom, odnosila na sam sistem, kao i na organizaciju, koji obezbeđuju najviši plasman.

Uvidjajući potrebu da operatorima početnicima ukaže na način rada u velikim takmičenjima, Savezna komisija za međunarodna takmičenja angažovala je svoga člana M. Bogosavljeva, YU1SJ, da pripremi tekst ovoga članka. Ovaj napis na koncizan način upućuje amatere kako da se pripreme za takmičenje da bi postigli dobre rezultate i da ne bi ometali druge takmičare. Nadamo se da ćemo člankom zadovoljiti potrebe većeg broja kako klupskih tako i ličnih operatora i da ćemo prve rezultate videti u narednim našim velikim takmičenjima u KUP-u SRJ i u takmičenju operatora na ličnim stanicama.

Ne treba zaboraviti da je - kao i rukopis i stil u pisanju - ponašanje i rad na opsegu, pored iskustva, odraz lične kulture svakog operatora!

SVRHA TAKMIČENJA

Unutar velike Svetske porodice radio-amatera, koja broji preko pola miliona članova, može se izvršiti podela prema različitim kriterijumima. Jedna od podela je i prema pojedinim sklonostima koje osećaju radio-amateri operatori. Tako, imamo ljubitelje dalekih i retkih veza (»lovci« na DX-ove), kolekcionari diploma (CHC članove), ljubitelje velikih brzina (HSC), pričalice (rag-chewers - »žvakači krpe«), ljubitelje međunarodnih takmičenja, itd. Imajući u vidu činjenicu da je razvoj radio-amaterstva najlakše postići organizovanim oplemenjavanjem njegove sadržine, u prvom redu posmatrajući ga kao hobi, razna amaterska društva, organizacije, pa i pojedinci u tom cilju izdaju čitave programe međunarodnih diploma, takmičenja, organizuju DX ekspedicije, i si. - sve sa jednim ciljem: pružiti amaterima što više mogućnosti da se sa zadovoljstvom usavršavaju u svojoj specijalnosti. Naravno, time se automatski postiže i onaj krajnji cilj - stalno usavršavanje operatorskih sposobnosti svakog pojedinca.

Onima koji su se opredelili za takmičarsku specijalnost želimo da ovim člankom pomognemo u njihovim prvim koracima.

ŠTA TREBA PRIPREMITI ZA TAKMIČENJE

U svetu se danas održava oko 40 međunarodnih raznih takmičenja na kratkim talasima, CW, FONE ili mešano, u organizaciji različitih radio-amaterskih društava. Naravno, neka su manja i neka više poznata i popularna. Neka, imaju uži, skoro lokalni karakter, a neka su masovna i imaju međunarodni karakter u pravom smislu te reči.

Masovnih takmičenja, kao što su CQWDXC, WAE, MIR-MIRU, ARRL i sl, manje je i početnicima se ne preporučuje učešće u njima. U vreme njihovog održavanja, na opsezima je bukvalno nemoguće održavati normalne veze. Gužva na opsezima je takva da ne pomažu ni najkvalitetniji prijemnici. Brzina rada i ekspeditivnost takmičara obično demorališu početnika već kod prvih pokušaja. U takmičenjima ove vrste pojedinci održe i po 1000 - 2000 veza za 48 časova, sa rekordima od po nekoliko veza u minutu!

Zbog toga, početnicima se preporučuje učešće i prvi pokušaji u nekom manjem takmičenju (evropskih razmera), kao što je SP-DX, SAC, YO-DX i sl.

Već kod prvih koraka potrebno je voditi računa o prethodnim pripremama za takmičenje. Od ovih priprema u mnogome zavisi ne samo rezultat, već se njima izbegava niz neugodnosti do kojih može doći za vreme trajanja takmičenja. Veoma važno je i to da nijednog momenta ne treba misliti samo na krajnji rezultat, kao jedini cilj takmičenja. Ono je samo po sebi sportski doživljaj te samo učestvovanje predstavlja posebno zadovoljstvo. Da ne govorimo o nizu lepih veza sa retkim zemljama, koje se obično lako »skidaju« za vreme takmičenja, ili osvajanje pojedinih diploma, za koje inače treba danima čekati da bi se uspostavile veze za stanicama određenim propozicijama. Naravno, i borba za vrhunski plasman ima svojih posebnih čari.

Prethodne pripreme treba izvršiti približno sledećim redosledom:

1. Prokontrolisati prijemnik i izvršiti eventualno baždarenje skale. Prokontrolisati predajnik u neprekidnom radu od 24 časa (prema teoriji »zakona inata« visokonaponski transformator obično pregoreva usred takmičenja!). Obratiti pažnju na ispravnost vodova i priključaka i antenskih uvodnika.

Praktično, generalno treba prokontrolisati tehničku ispravnost primopredajnih uređaja.

2. Za vreme takmičenja nemojte koristiti antene koje ste dan ranije podigli. Njih treba podići znatno ranije pre takmičenja i kroz rad ispitati pravac najboljeg zračenja. Po mogućstvu rezultate ucrtati na kartu zračenja antena.

3. Desetak dana pre takmičenja svakog dana raditi na svim opsezima za koje ste se odlučili da koristite u takmičenju i to, po mogućstvu u različito doba dana i noći. Na osnovu analize održanih veza lako je steći predstavu o prilikama na pojedinim opsezima u vreme održavanja takmičenja.

4. Pre takmičenja dobro prostudirajte propozicije.

Za vreme takmičenja nikada ne tražite od učesnika da vam tumače propozicije (sem ako je u pitanju neki OC, sa kojim će te se u par reci sporazumeti).

Ako resite da se borite za viši plasman, prostudirajte sistem obračuna poena i množitelja. Napravite orijentacioni plan: u koje vreme i na kom opsegu ćete se boriti za što veći broj veza, a u koje vreme ćete »juriti« množitelje. Ne zaboravite da kod većine takmičenja množitelji imaju odlučujuću ulogu za konačni plasman (a ne samo broj održanih veza!).

5. Koristeći se prethodnim analizama utvrdite vremenski period kad su najlošije prilike za rad, pa to vreme iskoristite za kraći odmor (par sati spavanja predstavlja izvanrednu rekreaciju!).

6. Zavisno od propozicija, izradite pomoćne liste za pregledno vođenje evidencije održanih veza, radi stalne kontrole. Time ćete izbeći eventualno dupliranje već održanih veza.

7. Neposredno pre takmičenja napravite red u svom kutku gde se nalazi stanica. Sve što je nepotrebno sklonite, jer kasnije nećete imati vremena a nered će se ionako stvoriti za vreme tih 24 ili 48 časova.

Omogućite sebi što više komfora dok radite u takmičenju. Obezbedite dovoljno prostora na radnom stolu za dnevnik i papir za beleške. Pažljivo odaberite najzgodnije mesto za taster.

8. Ako ste pušač, pokušajte da za vreme takmičenja ne pušite (iako vam se tada baš najviše puši). Pušenje vam oduzima energiju i umanjuje sposobnost da izdržite celo vreme za stanicom.

Pripremite dosta osvežavajućeg pića i kafe. Jedite češće, ali manje. Hrana treba da bude laka i kalorična.

9. Svakog sata prekinite rad na 5 minuta. Prošetajte se na svežem vazduhu. To će vas osvežiti i povratiti snagu za narednih 55 minuta.

10. Časovnik obavezno podesite na GMT i postavite ga na najpogodnije mesto.

11. Neposredno pre takmičenja odspavajte koliko vam mogućnosti dozvoljavaju, ali najmanje pola sata pre početka uključite uređaje. Prokontrolišite još jednom da li je sve spremno.

Ako prihvatite ovih nekoliko saveta i pažljivo izvršite sve prethodne pripreme, takmičenje će vam garantovano predstavljati prijatan sportski doživljaj. Uspeh se, naravno, ne može garantovati, ali skoro je sigurno da do razočaranja neće doći.

TOK TAKMIČENJA

Sve pripreme su završene i do početka takmičenja ostalo je još samo nekoliko minuta. U principu, postoji tri načina rada u takmičenju. Svaki ima svoje dobre i loše strane. Zato je potrebno odabrati pravi način u pravo vreme. Naravno to se postiže dugogodišnjim iskustvom,

ali i početnici će postići bolji uspeh ako se dobro upoznaju s njihovom suštinom.

1. Najjednostavnije je odabrati neku, ako ne slobodnu, a ono bar manje opsednutu frekvenciju i pozivati CQ TEST. U svakom slučaju za ovakav način treba imati dobre uređaje. Treba imati jak predajnik (bolje reći dobru antenu), jer nije jednostavno probiti se kroz nebrojeno signala, koji su svakodnevno sve jači, naročito u vreme takmičenja. Prijemnik, takođe, mora biti veoma kvalitetan - osetljiv i selektivan. Jer, odgovor na vaš CQ treba i primiti.

Ovakav način rada, ne preporučuje se početnicima ali ako se odluče za učešće u velikim međunarodnim takmičenjima, odnosno u takmičenjima u kojima radi svako sa svakim, mogu ga primeniti. U takmičenjima tipa YO-DX, SP-DX, REF i sl., primena opisanog načina gotovo redovno do vodi do potpunog neuspeha. Razlog tome je što YO, SP F - odnosno stanice koje su objekat takmičenja - obično masovno pozivaju CQ TEST, a ne odgovaraju na CQ ostalih stanica, jer su one te koje su tražene u tom momentu na ospegu. Znači, vaši kilometarski CQ pozivi u ovakvim takmičenjima ostaće redovno bez odgovora. Sem u izuzetnim slučajevima kada su prilike na određenom opsegu u određeno doba dana takve da su vaši signali u zemlji »traženih« stanica toliko jaki da postoji veliki procenat verovatnoće da će vaši signali skrenuti pažnju na sebe.

2. Drugi način je odgovor na CQ TEST neke stanice - učesnice takmičenja. Shodno iznetom pod 1) ovaj način se u prvom redu primenjuje kod takmičenja tipa YO-DX, SP-DX i si. Pogodan je za učesnike koji imaju slabe prijemnike.

Primenjujući ovaj način, izbeći ćete stvaranje gužve na svojoj frekvenciji (do koje često dolazi jer ne čujete odgovore stanica na svoj CQ). Praktično, odgovaraćete na signale koje ste u mogućnosti da izdvojite, zavisno od kvaliteta prijemnika.

Drugo ograničenje je snaga predajnika. Tačnije: kvalitet antene, jer ne sme se zaboraviti da dobit jedne »quad« antene može biti takva, kao da se radi sa stanicom od nekoliko kilovata i običnom antenom.

Znači, najverovatnije je da ako na CQ poziv jedne stanice odgovori više takmičara, ona će odabrati najjačeg. Naravno, to ne mora da bude slučaj, jer je pravilo da odabere najinteresantnijeg u tom momentu. U svakom slučaju, primenjujući ovaj način morate se pomiriti sa činjenicom da poen ne osvojite iz jednog, već iz dva ili više pokušaja.

U ovom slučaju veoma je važno pravilno podešavanje svog predajnika na »nulu« korespondenta.

3. Treći sistem je sličan prethodnom. Sastoji se u praćenju veze između dva takmičara. Kada se praćena veza završi, pozivate stanicu koja ostaje na frekvenciji. Prema nepisanim amaterskim pravilima na frekvenciji ostaje ona stanica koja se tu prvo zatekla. Praktično, ona koja je pozivala CQ.

Posle završene veze stanice koje ostaju na frekvenciji u različitim uslovima različito se ponašaju:

- Pozivaju kratko »CQ test«;
- Daju »QRZ test?« ili samo QRZ?;
- Ne daju ništa, jer posle završene veze druge stanice je odmah zovu (to je obično slučaj sa DX stanicama na kojima rade odlični operatori).

Znači, treba pažljivo pratiti rad stanica u vezi, podesiti se oscilatorom tačno na njihovu »nulu« (»zero beat«) i kad završe sa radom pozvati kratko stanicu koja je ostala na frekvenciji, imajući u vidu pomenuta tri slučaja.

Opisani sistem se naročito primenjuje u »lovu« na retke stanice, odnosno stanice koje se smatraju retkim u tom takmičenju.

Naravno, u praksi se obično tokom jednog takmičenja primenjuju sva tri sistema, naizmenično.

Prvi opisani sistem obično primenjuju iskusni takmičari sa dobrim uređajima, obično u periodu borbe za poene (naročito kod takmičenja u kojima se radi po sistemu »svako sa svakim«) - radeći velikom brzinom i ekspeditivno za kratko vreme postižu veliki broj poena ne vodeći računa koje stanice su u pitanju. Druga dva načina koriste za postizanje što većeg broja množitelja, kada uslovi na pojedinim opsezima to dozvoljavaju.

Praksa je pokazala da kod velikih takmičenja, međukontinentalnih razmera, koja obično počinju u 00.01 GMT, najveći broj učesnika je baš na početku takmičenja, zatim lagano broj opada da bi do kraja ostali samo oni najuporniji. Zbog toga vrhunski takmičari prvi sistem koriste, skoro po pravilu, baš na početku takmičenja, boreći se za što veći broj poena, a kasnije prelaze na borbu za množitelje. Naravno, uvek imajući u vidu uslove prostiranja talasa na pojedinim opsezima.

Važno je napomenuti i to da pravilna primena i izbor sistema rada u datom momentu najviše zavisi od iskustva operatora.

EKSPEDITIVNOST U DRŽANJU VEZE

Jedan od najvažnijih principa koje takmičar mora poštovati, ako želi da postigne i minimalni uspeh, jeste ekspeditivnost u radu. Kad je reč o ekspeditivnosti vrlo je važno imati u vidu da brzina kucanja i ekspeditivnost nemaju skoro ničeg zajedničkog. Operator može kucati veoma brzo ali isto vreme biti totalno neekspeditivan i obratno. Ne mali broj stanica, i to često i DX-ovi, rade brzinom od 60 znakova u minutu, ali veoma ekspeditivno, tj. pozivne znake kucaju samo jednom, raport daju jednom do tri puta (zavisno od međusobne čujnosti, QRM, itd.) izbegavajući davanje bilo kakvih nepotrebnih kratice. S druge strane, ne mali broj stanica kuca brzinom od 120 znakova i više, ali i pored odlične obostrane čujnosti daju pozivne znake po nekoliko puta, raport ponavljaju takođe nekoliko puta, a onda izredjaju sve kratice pozdrava koje znaju. Uz to često sledi i niz grešaka, tako da kad je reč o ekspeditivnosti, ona je ravna nuli, iako se na prvi pogled čini da taj operator radi veoma ekspeditivno.

U prvom redu ekspeditivnost se postiže kratkim pozivima. Uvek je bolje davati kraće pozive, sa čestim slušanjem, nego kilometarske. Zatim, veza mora biti oslobođena svih suvišnosti. Osnovni cilj takmičenja je postići što veći broj poena. Da bi se to postiglo potrebno je određeno vreme. Znači, borba za vreme, odnosno u krajnjoj liniji dužinu veze svesti na najkraći mogući vremenski interval.

Borba za vreme počinje već kod poziva. Sve više se iz upotrebe izbacuje CQ TEST (iako većina propozicija formalno propisuje baš takav poziv) i daje se kratko TEST, tako da poziv u takmičenju praktično izgleda:

TEST TEST DE YU1XX.

Obično se TEST daje 2 puta, a pozivni znak 1-2 puta. Sve to se ponovi 2-3 puta, a zatim pređe na prijem.

Kratica za prelazak na prijem je K. Kratica BK se sve više izbacuje iz upotrebe jer je nepotrebna. Sasvim je dovoljno K. S obzirom na veliku gužvu koja vlada na opsezima za vreme takmičenja, pažnju u slušanju treba udvostručiti. Pažljivo prokontrolišite frekvenciju $\pm 1 \div 2$ kHz, pa ako se niko nije odazvao pozivu, pokušajte na istoj frekvenciji ponovo.

Ako vam se neka stanica odazvala na poziv, sledi vaš odgovor, na primer: **VK8CC de YU1XX UR NR 589021**

(raport ponoviti 2-3 puta) a zatim dovoljno je dati

VK8CC K

(bez svog znaka). U dobrim uslovima na opsegu, iskusniji takmičari će ovu relaciju dati ovako:

VK8CC 589021 K

.

No, vratimo se standardu, stanica korespondent će odgovoriti: **YU1XX DE VK8CC QSL = UR**

NR 569122

(dva-tri puta) **YU1XX**

K . U

ovom slučaju »QSL« znači potvrdu prijema raporta. Može se, takođe, koristiti i kratica R, OK ili CFM. Znak = se takođe može izbaciti kao suvišan. Kratica »K« često se daje kao »KN« (kuca se povezano, tj.: -.-.) i znači da ste u vezi i da molite ostale da vas ne prekidaju, odnosno da ste na prijemu samo za stanicu s kojom ste već u vezi.

Vaša završnica će izgledati ovako: **VK8CC CFM QRZ TEST? DE YU1XX K**. Znači, potvrdili ste stanicu, sa kojom ste bili u vezi, ispravan prijem raporta i odmah ste spremni za dalji rad.

U slučaju da usled QRM niste primili raport tražićete da vam ga korespondent ponovi: **VK8CC MY NR IMI K**

(»IMI« se kuca zajedno, odnosno to je »znak pitanja«) ili

VK8CC PSE RPT MY NR K

. Sledi odgovor:

YU1XX UR NR 569122

.

Ako ste primili raport a niste sigurni da ste ga ispravno primili, onda tražite potvrdu raporta: **VK8 CC PSE CFM MY 569122 KN**

. Sledi odgovor

YU1XX QSL

, ili — ako je raport neispravan — onda će VK8CC nekoliko puta ponovo otkucati raport a vi ste dužni da potvrdite prijem.

Naravno, moguća su i dalja skraćivanja, naročito ako je u pitanju odlična čujnost korespondenta, evo jednog primera

TEST TEST DE YU1XX K

YU1XX DE UA4YY K

UA4YY 599145 KN

R 599344

R QRZ TEST IMI DE YU1XX K

Ovo je sasvim skraćena veza u kojoj su u pojedinim relacijama izbačeni čak i pozivni znaci. Naravno,iskusni operatori prepoznaju signale suprotne stanice po boji tona i načinu kucanja, tako da je dalja upotreba pozivnih znakova u takvoj vezi nepotrebna.

Opisani način rada se adekvatno primenjuje i kod rada fonijom, tako što poziv obično glasi: **CQ CONTEST CALLING YU1XX**

.

Ako ste se pridržavali ovih nekoliko saveta za rad u takmičenjima, uspeh sigurno neće izostati - a uspeh je uvek stimulus za nove podvige. Tako ćete neosetno otkriti da ste postali pasionirani takmičar i da jedva čekate termin sledećeg takmičenja. Srećom, šansa vam se pruža skoro svakog vikenda.

Na kraju, nikako ne zaboravite da vam obaveze ne prestaju završetkom takmičenja, već tada tek počinju. To je takmičarski dnevnik. Na žalost, velika većina učesnika ne dostavlja svoj dnevnik organizatoru, pa je tako nemoguće objaviti stvarne rezultate, do kojih se dolazi samo

na osnovu prispelih dnevnika. Osnovna dužnost, koju nalaže »ham-spirit«, je da svaki učesnik - bez obzira na postignute rezultate - na vreme dostavi takmičarskoj komisiji organizatora svoj takmičarski dnevnik. Takmičenje je tek tada stvarno završeno.

M. Bogosavljev, YU1SJ

(Radioamater, broj 12, 1969. strana 356 - 358)